

neba.» Utrnila se je Anisji solza iz očesa, zaihtela je v noč:
«Andrej, daj, povej, ali si še pri meni?»

«Anisja, ne joči se, in bodi varna, jaz sem tvoj vitez. Kaj se bojiš življenja, ki je v meni?»

«Andrej, bojim se te, ker te ljubim, bojim se same sebe, zakaj tudi v meni gore neznani plameni in me hočejo ubiti, tako bolé...»

«Anisja, ne boj se teh utajenih kaljenj v sebi. Ne vem, čemu se ve mlade deklice bojite življenja in mladeničev, ko ste vendar lepe in mlade samo zato, da ste bolj zaželeni in bolj njihove, da jim bolj vžigate domišljijo, ki jim vcepi drzno željo, da bi bili kapitani in da bi osvajali daljna morja in zemlje. Vse radi vas in vaše lepote. — Saj je tudi roža lepa samo zato in dehteča, da privablja metulje, ki ji prinaša sladkost in radost. Košute vabijo jelene, ki so močni in ki najglasneje rukajo v jutranji gozd. Zato se ne boj, Anisja! Življenje se mora živeti tako, kakršno je, ni hujšega kot kesanje za nežito mladost. Potem je življenje kakor spanje brez sanj.»

Čisto se je stemnilo, z nočjo je prišla skrivnost med njiju. Skrivnost! Kdo bi jo spoznal, ko se pa skriva za rdečico in tajenjem? Legla sta v šotoru in hotela zaspati. Bila pa sta mlada in zdrava... Potem sta sanjala o vijolicah, tistih belih in majhnih, ki cveto le na planinah, sprehajala sta se med zvezdami, do samega solnca so segle njune sanje.

Preden je vzrasla zlata roža na vzhodu, sta vstala in hitela na vrh; vetrovi so gnali mrazove od snežišč in vse je vonjalo po jutru. S prvim žarkom sta skočila na vrh in v mladem solncu sta bila vsa čista.

T A N J A

M I R K O K U N Č I Č

1.

Tanja,
moja davna sladka sanja — — —!

Nagelj vene od bridkosti,
noč daljinam zvezde proži.
Veš: še njej se po mladosti
najini neskončno toži...

Tanja,
moja davna sladka sanja — — —!

Dolgčas zdaj je brezam belim.
Piš jesenski nežno, vroče

dni jih najinih spominja.
Vsa aleja tiho joče ...

Tanja,
moja davna sladka sanja — — —!

Vse so pesmi izzvene.
Zdaj sem sam in kot brez doma.
Grob ob grobu ... Brez odziva
vzdih za vzdihom v prošlost roma — — —

2.

Moje misli so trudne, moje misli so bolne —
deklica moja, vrni se!
Tiho kot zvezda z jasnine-davnine
v noč moje duše utrni se.

Moja ustna so žejna, moje želje brezmejne.
Joj, saj še nisva izpila do dna
čaše z napojem vseh tajn in sladkosti —
in že si odšla.

V kaplji poslednji je višek ekstaze.
Prazno bi čašo ob breznu razbila,
brez besed sentimentalnih in bridkih
se od trenutkov opojnih ločila — — —

3.

O, ko boš prišla
kot bajka vsa lepa po praznični cesti —
spustil bom, spustil bom črne gardine,
ugasnil vse luči, vse grenke spomine,
zatonil do dna,
napil pozabljenja se do nezavesti.

In ko boš odšla —
duša ne bo mi več žalostna:
samotni in z žalno zaveso zastrti
dovolj bo opoja in sreče do smrti ...

4.

Sanjal nocoj sem o tebi, Tanja:
breza vsa bela nad mano se sklanja,
breza vsa žalostna z listi trepeče,
z glasom turobnim mi v dušo šepče:

<p>— Ob gluhi nočni uri v zakotni ulici predmestja odpro se težke duri in zagonetnih senc utrip vznemiri bučna pesem cip. Od tam se je utrnila ko tat in k meni vrnila vsa blodna in uboga.</p>	<p>«O sestra breza — leto dni ... Bridkosti moji konca ni. Glej, spet sem spomnila se nanj. Umrla bi od sladkih sanj ... Pozdravljen, gaj spominov!» Ob meni se je razjokala, kot senca blodna odbežala nazaj — v pekel strasti in greha — — —</p>
---	--

Sanjal nocoj sem o tebi, Tanja.
Zdaj je vse proč. Vsa odurnost spoznanja
zagrebla se v dušo kot brušen je meč:
zdaj vem, da ne vrneš se nikdar več!

KNJIŽEVNA POROČILA

Frana Maslja-Podlimbarskega zbranih spisov II. zvezek. Uredil dr. Janko Šle-
binger. V Ljubljani, 1928.

Po daljšem presledku je izdala Tiskovna zadruga drugi zvezek spisov Pod-
limbarskega, ki datirajo od 1903. do 1907. leta, ko je pisatelj služil kot račun-
ski častnik v Terezinu in Olomucu. Intenzivno in z ljubeznijo se je spominjal
svoje domovine, to izpričuje «Potresna povest», ki tvori glavni del te knjige.
S svojim delom si je ustvaril Podlimbarski solidno ime v našem slovstvu,
njegovo pripovedovanje je mirno in objektivno, brez bleščečih utrinkov in
fraz, brez artistične muzikalnosti in fantastičnih domislekov, le mestoma ga
prepleta zdrav humor, karakterističen za njegove osebe. Literarna zgodovina
mu je odmerila mesto med Kersnikom in Detelo, ki sta oba njegova bližnja
rojaka. Sosedje so si po rojstnih domovih, in nedvomno je to odločilno vpli-
valo na način njihovega pisateljevanja, ki je sorodno vsaj tam, kjer so za-
jemali motive iz rodnega kraja, jih oblikovali v istem milieju in risali podobne
značaje. Tako je na primer skopuški stric Andrej v «Potresni povesti» brat
skopuha Vrban v Detelovi povesti «Gospod Lisec», le da je Podlimbarski
podal samo senco njegove trde sebičnosti. Ne trdim, da je kopiral, ali prav
lahko sta imela oba isti model pred seboj. — Podlimbarski velja za realistič-
nega klasika, za kar ga usposablja njegovo zdravo gledanje in objektivno
risanje domačih razmer in ljudi. «Potresna povest» opisuje dovtipno in tragi-
komično življenje in strah gorenjske vasi, ki ga je preživela v potresni noči.
Potresa pisatelj sicer ni sam doživel, opisal ga je na temelju pripovedovanj
in časopisnih vesti. In to se pozna tudi povesti, kateri manjka globoke plastike
in pristnega občutja, zdi se feljtonska; čeprav je potres temelj, na katerem
sloni vse dejanje, pride kakor deus ex machina. To je čutil pisatelj sam, ko
omenja Manzoniya in njegov roman «Zaročenca»: «Lahko je razgrnil pred
svoje neštevilne bralce kos zgodovine svojega velikega rojstnega mesta in jo
mojsterski spojil z osebami svoje imenitne povesti, ker kamor je pogledal, tja
je lahko tudi segel po vzroke onih strahovitih šib božjih. Kje je nam iskati
vzrokov kranjskega potresa, ko so skriti v kamenitih skladih zemlje na še ne